

Protokół

9. posiedzenia, V. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10. Grudnia 1887.

Początek o godzinie 12. minut 35.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. hr. Jan Tarnowski.

Sekretarze: pp. Stanisław hr. Badeni, Władysław ks. Sapieha, Adam Jędrzejowicz, ks. Siczynski.

Obechnych posłów 122.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik J. E. Filip Zaleski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i zagaja posiedzenie, oraz oznajmia, że protokół z ósmego posiedzenia złożonym jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. A. Jędrzejowicz czyta następujące dostatecznie poparte wnioski:

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej starał się przeprowadzić postanowienia, aby żadna pretensya, wynikająca z drobnej sprzedaży gorących napojów w gminach wiejskich, nie mogła być sądownie dochodzoną.

We Lwowie, 10. Grudnia 1887.

Konstanty Bobczyński

wnioskodawca.

Solecki, T. Rozwadowski, Borkowski, Wereszezyński, Majer, Smarzewski, Kapri, Antoniewicz, Skałkowski, Koziembrodzki, Tyszkowski, Klucki, Władysław Żuk-Skarszewski, Żurowski, Płaziński, Henzel, Korytowski, Starowiejski, Max, Uderski, Siczynski, ks. Isakowicz, Gnoiński, Sembratowicz, Mieroszowski, ks. Spis, Małecki, Kochanowski, Mroczkowski, Romanowicz, Kowalski, Biłiński, Romańczuk, T. Merunowicz, Leniński.

Wniosek.

Wysoka Izba raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, iżby przeprowadził w drodze ustawodawstwa zmianę ustawy o „ulgach podatkowych“, spowodowanych klęskami elementarnymi w tym kierunku, aby po

każdorazowem sprawdzeniu na gruncie klęsk przez ustawę uznanych, były e. k. urzęda podatkowe powiatowe umocowane do odpisywania opustów przy pierwszej płacić się mającej racie kwartalnej — bez odnoszenia się do wyższych e. k. władz skarbowych.

Lwów, dnia 10. Grudnia 1887.

Władysław Żuk Skarszewski
wnioskodawca.

Bobczyński, St. Tarnowski jun., T. Rozwadowski, Struszkiewicz, Sieczyński, Biliński, T. Merunowicz, Zoll, Rogoyski, Weygel, Koziobrodzki, Kapri, Mieroszowski, Żurowski, Żywiecki.

J. E. Marszałek oświadcza, iż wnioski powyższe traktowane będą podług przepisów regulaminu.

Sekretarz p. ks. Sieczyński czyta następującą interpelację do J. E. p. komisarza rządowego.

Interpelacja.

Do Jego Ekszelleney Jaśnie Wielmożnego Pana e. k. Namiestnika
jako Komisarza rządowego.

Wasza Ekszellenco!

Moralność i ściśle z nią połączona religijność są bez wątpienia głównymi podstawami rodziny, a tem samem kraju i państwa. Dla tego każde uporządkowane państwo swojemi prawami i rozporządzeniami nie tylko że nie osłabia, lecz owszem pielęgnuje i wzmacnia rzeczne cnoty.

I my żyjemy w takim państwie, które zawsze kierowało się i kieruje takimi zasadami.

Albowiem jeszcze w przedkonstytucyjnych czasach było surowo zakazanem wzywianie stron w dniu świąt uroczystych na termina do wszelkiego rodzaju urzędów.

Ponieważ dawniej święta obrządku grecko-katolickiego nie zawsze były uwzględniane i z tego powodu Rusini często na to narzekali, przeto przyznał im Wysoki e. k. Rząd dekretem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 20. Stycznia 1849 zupełne równouprawnienie pod tym względem.

C. k. Ministerstwo sprawiedliwości zakazało dekretem z dnia 25. Stycznia 1849 wzywać wyznawców obrządku grecko-katolickiego w ich uroczyste święta do sądów, a e. k. Ministerstwo skarbu dekretem z dnia 1. Lutego 1849 do podległych sobie urzędów.

Dziś jednak zdarza się często, że powyższe dekreta nie bywają uwzględniane, jak to z rozmaitego rodzaju skarg i korespondencyj naszych czasopism wypływa, mianowicie: „Nowyj Prołom“ w Nrach 469, 472, 473, 475 i 477 i t. d. b. r., niemniej „Diło“ w licznych numerach bieżącego roku.

Przypuszczając, że to po większej części nie dzieje się umyślnie, lecz tylko w skutek nie-wiadomości lub nieuwagi, podpisani ośmielają się zainterpelować Waszą Ekszellencą:

1. Czy wypadki tego rodzaju doszły do wiadomości Wysokiego e. k. Rządu?

2. Czy Wysoki e. k. Rząd zdecydowany przedsięwziąć odpowiednie środki, aby prawom i rozporządzeniom przeciwne zdarzenia się nie powtarzały?

We Lwowie dnia 9. Grudnia 1887.

Dr. N. Antoniewicz.

Sembratowicz, I. Popiel, Solecki, Bobczyński, Kapri, Kaczała, Romanowicz, Leniński, F. Biliński, Bereźnicki, Jul. Romanczuk, Sieczyński, Waygart, Tyszkowski, Ochrymowicz, Mandyczewski.

J. E. Marszałek oświadcza, iż interpelację tę zakomunikuje J. E. p. Namiestnikowi.

Sekretarz p. A. Jędrzejowicz czyta spis petycyi wniesionych po dzień 10. Grudnia b. r. od Nr. 477 do Nr. 523 włącznie, które przydzielono następującym komisjom.

Komisji administracyjnej l. 477, 478, 479, 480, 482, 483, 484, 518.

Komisji gminnej l. 481.

- „ budżetowej l. 485, 486, 497, 499, 503, 504, 508 do 512 włącznie, 515, 516, 517.
- „ prawniczej l. 487, 519.
- „ drogowej l. 488.
- „ szkolnej l. 489 do 496 włącznie, 498, 500, 501, 502, 520, 522, 523.
- „ przemysłowej l. 505, 521.
- „ górniczej l. 506.
- „ gospodarstwa krajowego l. 507.
- „ petycyjnej l. 513, 514.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego złożonego w uzupełnieniu sprawozdania z czynności swoich urzędowych za rok 1886/87.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy, nakładającej na Towarzystwa ubezpieczeń od ognia operujące w Galicyi, obowiązek przyezumiania się do kosztów utrzymania straży pożarnej.

Sprawozdawca poseł Smolka wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji asekuracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektami ustaw o policyi ogniowej: A) dla miast i miasteczek; B) dla wsi.

Sprawozdawca poseł Smolka wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wyjednania dla gminy Zaborze, powiatu Bialskiego, przyzwolenia na pobór 53% dodatku do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca poseł Smolka czyta powyższe sprawozdanie z następującym wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy przyzwolić gminie Zaborze powiatu Bialskiego pobierać w roku 1887 53% dodatek do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Wybór komisji dla spraw przemysłowych z 9 członków.

J. E. Marszałek wzywa Izbę do przystąpienia do tego wyboru i zaprasza na skrutatorów pp. Lasockiego, Rosnera, Ohrymowicza, Mieroszowskiego i Weissmana.

Na wniosek J. E. p. L. Wodzickiego uchwała Izba przeniesienie następujących petycji z komisji gospodarstwa kraj. do obrać się mającej komisji przemysłowej mianowicie L. p. 135/S. 204 pet. 273/S. 354, i pet. 306/S. 387. Zanim skrutynium ukończonem zostanie, wzywa J. E. Marszałek Izbę do przystąpienia do punktu 6 porządku dziennego którym jest:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji gminnej o wnioskach Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy o obszarach dworskich oraz §. 16. ustawy gminnej.

Sprawozdawca poseł Pilat czyta §. 8 projektu ustawy w brzmieniu następującem:

§. 8.

Przełożony.

Każdy obszar dworski ma przełożonego dla załatwiania spraw ustawami obszarom dworskim przydzielonych.

Posiadacz obszaru dworskiego może albo sam objąć urząd przełożonego, albo też zdać ten urząd pod swoją odpowiedzialnością innej osobie.

Współposiadacze równie posiadacze części obszaru dworskiego tworzących odrębne ciała tabularne mianują przełożonym jednego z pośród siebie, albo inną osobę. W braku porozumienia mianowany jest przełożonym ten, za kim oświadczy się część współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, na którą przypada więcej niż połowa podatków realnych rządowych na obszarze przypisanych. Za osoby nie używające własno-wolności wykonuje prawa powyższe ich zastępca prawny.

Izba w głosowaniu uchwała §. 8 zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Przemawia p. hr. Kazimierz Badeni i stawia następujący dostatecznie poparty wniosek jako dodatek do projektu ustawy proponowanego przez komisję:

§. 9.

Można być przełożonym w kilku obszarach dworskich, jeżeli takowe leżą w jednym i tym samym powiecie politycznym.

Jeżeli posiadacz obszaru dworskiego posiada w sąsiedniej gminie katastralnej, należącej do tego samego powiatu politycznego, posiadłość, stanowiącą część innego obszaru dworskiego, wolno mu³ za uwiadomieniem politycznej władzy powiatowej i Wydziału powiatowego poddać tę posiadłość pod zarząd przełożonego swego obszaru dworskiego. Połączona posiadłość nie będzie uwzględnioną przy mianowaniu przełożonego dla obszaru dworskiego, w którego skład wchodzi (§. 8. ustęp trzeci).

Następnie uprasza wnioskodawca o otwarcie dyskusji nad powyższym wnioskiem.

J. E. Marszałek otwiera rozprawę nad proponowanym wnioskiem, w której jednak nikt głosu nie żąda.

Po przemówieniu sprawozdawcy, który imieniem komisji przyjmuje proponowany dodatek przez p. K. hr. Badeniego z zastrzeżeniem atoli zastąpienia w alinei 2. 1. wiersza wyrazu: „gminie“ wyrazem „miejscowości“ — którą to poprawkę wnioskodawca przyjmuje. — Izba w głosowaniu uchwała wniosek p. Kazimierza hr. Badeniego jako §. 9. do projektu komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

Mianowanie przez Rząd.

Nazwisko i stałe zamieszkanie przełożonego ma być podane do wiadomości politycznej władzy powiatowej i Wydziału powiatowego. Jeżeli przełożony nie posiada warunków według §. 10. wymaganych, polityczna władza powiatowa wezwie posiadacza względnie posiadaczy na obszarze dworskim do mianowania przełożonego powołanych, aby innego przełożonego mianowali, a jeżeli wezwani mimo powtórnego napomnienia takiemu wezwaniu zadość nie uczynią, lub w ogóle z jakiegokolwiekby powodów nie podadzą nazwiska przełożonego w naznaczonym przez władzę terminie, polityczna władza powiatowa zamianuje przełożonego na koszt i stratę posiadaczy.

Izba w głosowaniu uchwała §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Przełożony zastępuje obszar dworski na zewnątrz we wszystkich sprawach ustawami obszarem dworskim przydzielonych. Wszelako, jeżeli przełożony nie jest posiadaczem całej majątności tabularnej, obszar dworski stanowiącej, nie może bez przyzwolenia wszystkich posiadaczy przyjmować stałych na obszar zobowiązań.

Izba w głosowaniu uchwała §. 14. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

§. 15.

Utrata urzędu.

Posiadacz, względnie posiadacze obszaru dworskiego mogą w każdym czasie oddać osobę, która za nich urząd przełożonego sprawuje, winni jednak zawiadomić o tem polityczną władzę powiatową i Wydział powiatowy.

Przełożony traci urząd, jeżeli zaszła lub wiadomą się stała okoliczność, dla której nie mógłby być dopuszczonym do objęcia urzędu, może jednak objąć urząd na nowo po usunięciu przeszkody.

Za ciężkie przekroczenie lub ciągle zaniedbywanie obowiązków, może przełożony być usuniętym od urzędowania czasowo przez polityczną władzę powiatową, na zawsze przez polityczną władzę krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Izba w głosowaniu uchwała §. 15. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca podnosi, iż w obec uchwalonego powyżej wniosku p. Kazimierza hr. Badeńskiego — ulega również Art. I. projektu ustawy stosownej zmianie, i uprasza o zarządzenie głosowania nad Art. I. projektu — który odczytuje w brzmieniu następującem:

Art. I.

Postanowienia §§. 1, 2, 3, 4, 8, 9, 11, 14 i 15. ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. Sierpnia 1886 Nr. 20. Dz. u. k. zostają uchylone w dotychczasowej osnowie, a w ich miejsce wstępują następujące postanowienia.

Izba w głosowaniu uchwała Art. I. projektu w brzmieniu powyżej proponowanem bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Rozkład wydatków i ciężarów publicznych obszaru dworskiego na posiadłości w obrębie tegoż położone.

W wypadkach, w których obszar dworski składa się z dwu lub większej liczby samoistnych posiadłości, tworzących odrębne ciała tabularne, posiadacze tych samoistnych posiadłości mają ponosić w stosunku do wysokości opłacanych rocznie przez każdego z nich podatków bezpośrednich zarówno właściwe wydatki administracyjne obszaru dworskiego, jako też opłaty i prestacje ciężące na obszarze dworskim z mocy specjalnych ustaw, o ile te ustawy nie postanawiają odmiennego stosunku rozkładu.

Izba w głosowaniu uchwała Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta Art. III. Tytuł i wstęp w brzmieniu następującem:

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U S T A W A

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy o obszarach dworskich z 12. Sierpnia 1866, oraz stanowiąca o rozkładzie wydatków i ciężarów publicznych obszaru dworskiego na posiadłości w obrębie obszaru tegoż położone.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje:

Izba w głosowaniu uchwała Art. III. Tytuł i wstęp projektu ustawy zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca podnosi, iż z powodu uchwalonych przez Izbę zmian w projekcie ustawy obecnie do trzeciego czytania projektu przystąpić nie można.

J. E. Marszałek oświadcza, iż trzecie czytanie uchwalonego w drugim czytaniu projektu powyższej ustawy zamieszczonem zostanie na porządku dziennym następnego posiedzenia.

Z kolei następuje:

Sprawozdania komisji szkolnej:

a) z petycji miejscowej Rady szkolnej w Strzeliskach nowych, o przekształcenie tamtejszej szkoły na czteroklasową.

b) z petycji konkurencyi szkolnej w Wyciążach, o przekształcenie tamtejszej szkoły na dwuklasową;

c) z petycji miejscowej Rady szkolnej w Sidzinie, o przeistoczenie szkoły ludowej jednoklasowej na dwuklasową;

d) z petycji kierownika przy szkole w Zawałowie Jana Kurmana, o przydzielenie trzeciego nauczyciela.

Sprawozdawca poseł Małecki czyta:

S p r a w o z d a n i e

komisji szkolnej o petycji l. 224 sejm. 295 Rady szkolnej miejscowej w Strzeliskach nowych, o przekształcenie tamtejszej szkoły na czteroklasową.

S p r a w o z d a n i e

komisji szkolnej o petycji l. 182 sejm. 251 konkurencyi szkolnej w Wyciążach o przekształcenie tamtejszej szkoły na dwuklasową.

S p r a w o z d a n i e

komisji szkolnej o petycji l. 157 Sejm. 226 miejscowej Rady szkolnej w Sidzinie o przeistoczenie tamtejszej szkoły ludowej jednoklasowej na dwuklasową.

S p r a w o z d a n i e

komisji szkolnej o petycji do l. 156 Sejm. 225 Jana Kurmana, kierownika prow. przy szkole w Zawałowie o przydzielenie trzeciego nauczyciela.

Z następującym wnioskiem w załatwieniu wszystkich powyższych petycji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye powyżej odczytane odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do zbadania i w myśl art. 4 ustawy z dnia 2. Lutego 1885 r. do załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych niższych szkół rolniczych.

Sprawozdawca poseł Struszkiewicz zostaje uwolniony od czytania sprawozdania. Po przemówieniu p. Antoniewicza co do niektórych szczegółów sprawozdania — sprawozdawca czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 8. Listopada 1887 l. 54.721, z czynności dotyczących się krajowych niższych szkół rolniczych.

II. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, aby postarał się o jak najrychlejsze ułożenie i wydanie podręczników naukowych dla szkół rolniczych niższych.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zakupił dla krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy do 15 morgów gruntu, i otwiera mu na ten cel kredyt do wysokości 1.200 zł.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na grunt, który będzie zakupionym dla krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy, pożyczki hipotecznej do wysokości 1.200 zł., i użycia tej kwoty na pokrycie reszty ceny kupna tegoż gruntu.

V. Sejm uchwała 1.000 zł. jako wydatek nadzwyczajny tytułem połowy kosztów budowy drogi, łączącej zakład krajowej szkoły niższej rolniczej w Jagielnicy, z gościńcem rządowym, pod warunkiem, że Rada powiatowa Czortkowska drugą połowę tych kosztów z funduszków powiatowych pokryje.

J. E. Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad powyższym wnioskiem komisji gospodarstwa krajowego.

Przemawiają pp. Wł. Koziembrodzki, Jan Stadnicki, Gnoiński Jan, Antoniewicz, Abrahamowicz, Wereszczyński i Gnoiński Jan powtórnie.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej przemawia sprawozdawca. W czasie przemawiania sprawozdawcy przewodnictwem obejmuje Zastępca Marszałka krajowego.

Po przemówieniu sprawozdawcy i p. Antoniewicza dla sprostowania faktu Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta ustęp 1. wniosku komisji.

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 8. Listopada 1887 l. 54.721, z czynności dotyczących się krajowych niższych szkół rolniczych.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp I. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, aby postarał się o jak najrychlejsze ułożenie i wydanie podręczników naukowych dla szkół rolniczych niższych.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp II. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zakupił dla krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy do 15 morgów gruntu i otwiera mu ten cel kredyt do wysokości 1.200 zł.

Przemawia p. hr. J. Stadnicki i wnosi przejście do porządku dziennego nad ustępem III. wniosku komisji.

Przemawia p. Antoniewicz i wnosi przejście do porządku dziennego nad ustępem III. i IV. wniosku komisji oraz głosowanie razem nad oboma powyższymi ustępami.

P. hr. St. Badeni przemawia pod względem formalnym.

Następnie przemawia p. ks. Siczynski.

Przemawia sprawozdawca.

W czasie przemówienia sprawozdawcy J. E. Marszałek odbiera przewodnictwo na powrót.

J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. hr. Jana Stadnickiego t.j. przejście do porządku dziennego nad ustępem III. wniosku komisji.

Izba w głosowaniu odrzuca wniosek p. hr. J. Stadnickiego i uchwała ustęp III. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na grunt, który będzie zakupionym dla krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy, pożyczki hipotecznej do wysokości 1.200 zł., i użycia tej kwoty na pokrycie reszty ceny kupna tegoż gruntu.

Izba w głosowaniu uchwała ustęp IV. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

V. Sejm uchwała 1.000 zł. jako wydatek nadzwyczajny tytułem połowy kosztów budowy drogi, łączącej zakład krajowej szkoły niższej rolniczej w Jagielnicy z gościńcem rządowym, pod warunkiem, że Rada powiatowa Czortkowska drugą połowę tych kosztów z funduszków powiatowych pokryje.

Przemawia p. Męciński i stawia następujący dostatecznie poparty wniosek w miejsce ustępu V. wniosku komisji.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zbadać stosunki odnośnie drogi dojazdowej od gościńca rządowego do szkoły w Jagielnicy i zarządzić co należy, aby droga ta w najkrótszym czasie doprowadzona była do należytego stanu.

Przemawia p. Popiel, następnie p. Korytowski, który wnosi przejście do porządku dziennego nad ustępem V. wniosku komisji.

Przemawia p. Wereszczyński i przystępuje do wniosku p. Męcińskiego. Przemawia wreszcie p. Gnoiński Jan.

Po przemówieniu sprawozdawcy, który przyjmuje wniosek p. Męcińskiego i cofa ustęp V. wniosku komisji przystępuje Izba do głosowania.

J. E. Marszałek podnosi, iż w obec cofnięcia przez sprawozdawcę ustępu V. wniosku komisji odpada potrzeba głosowania nad wnioskiem p. Korytowskiego, że zatem jako ustęp V. do wniosków komisji podda pod głosowanie wniosek p. Męcińskiego, z którym zidentyfikował się sprawozdawca.

Przemawia p. Korytowski co do formalnego traktowania.

Przemawiają następnie pp. Badeni Stanisław i p. Hausner obaj dwukrotnie również pod względem formalnym, zaś p. Hausner podnosząc wniosek p. Korytowskiego wnosi przejście do porządku dziennego również nad wnioskiem p. Męcińskiego. Przemawia jeszcze p. Korytowski.

W głosowaniu Izba odrzuca wniosek przejścia do porządku dziennego, natomiast uchwała jako ustęp V. wniosek p. Męcińskiego względnie komisji.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba następnie przystąpić do trzeciego czytania wniosków komisji i przyjmuje takowe w 3-ciem czytaniu w brzmieniu następującem:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 8. Listopada 1887 l. 54.721, z czynności tyjących się krajowych niższych szkół rolniczych.

II. Sejm poleca ponownie Wydziałowi krajowemu, aby postarał się o jak najrychlejsze ułożenie i wydanie podręczników naukowych dla szkół rolniczych niższych.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zakupił dla krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy do 15 morgów gruntu, i otwiera mu na ten cel kredyt do wysokości 1.200 zł.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na grunt, który będzie zakupionym dla krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy, pożyczki hipotecznej do wysokości 1.200 zł., i użycia tej kwoty na pokrycie reszty ceny kupna tegoż gruntu.

V. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zbadać stosunki odnośnie drogi dojazdowej od gościńca rządowego do szkoły w Jagielnicy i zarządzić co należy, aby droga ta w najkrótszym czasie doprowadzoną była do należytego stanu.

Posel Rosner ogłasza wynik skrutynium wyboru komisji przemysłowej.

Głosujących 83.

Wybrani:

Abrahamowicz
Bobrzyński
Chrzanowski
Dzieduszycki Tadeusz
Golejewski
Romanowicz
Sanguszko
Weigel
Wierzbicki

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji Lwowskiego Towarzystwa politechnicznego w sprawie nadania głosu wirylnego każdoczesnemu Rektorowi c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, następnie o petycji tego samego Towarzystwa w sprawie przyznania technikom prawa wyborczego z tytułu osobistej kwalifikacji, wreszcie o petycji gminy miasta Podgórze o nadanie jej prawa odrębnego wyboru posła na Sejm krajowy;

Sprawozdawca poseł Zoll uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji w załatwieniu petycji powyższych do L. S. 95 pet. 50.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dokładnie zbadał potrzebę zmiany obecnie obowiązującej ordynacji wyborczej i sprawozdanie w tym przedmiocie złożył na najbliższej sesji sejmowej.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy. Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o petycji Towarzystwa politechnicznego we Lwowie w sprawie nadania statutu organizacyjnego Szkole politechnicznej we Lwowie w drodze ustawodawczej.

Sprawozdawca poseł Zoll uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji w załatwieniu petycji powyższej do L. S. 96 pet. 51.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po dokładnem zbadaniu okoliczności podanych w petycji lwowskiego Towarzystwa politechnicznego o nadanie w drodze ustawodawczej organizacyjnego statutu Szkole politechnicznej we Lwowie — przedłożył sprawozdanie o tej petycji na najbliższej sesji sejmowej.

Przemawia p. Romanowicz i stawia następujący dostatecznie poparty wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Rząd, aby projekt organizacyjnego statutu Szkoły politechnicznej we Lwowie Sejmowi na najbliższej sesji do ustawodawczego postępowania przedłożył.

Po przemówieniu sprawozdawcy J. E. Marszałek poddaje pod głosowanie najpierw powyższy wniosek p. Romanowicza.

Izba w dwukrotnym głosowaniu, przy którym okazała się potrzeba skonstatowania kompletu i po sprawdzeniu przez Sekretarzy wymaganej liczby posłów, uchwała większością głosów wniosek p. Romanowicza, uchylając tem samem wniosek komisyjny.

Po wyczerpaniu porządku dziennego J. E. Marszałek naznacza następne posiedzenie na dzień 13. Grudnia b. r. godzinę 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym, który sekretarz p. St. Badeni odczytuje :

Porządek dzienny

10. posiedzenia, 5. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 14. Grudnia 1887 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego złożonego dodatkowo do sprawozdania o popieraniu kultury krajowej na polu budowl wodnych. Sprawozdawca p. Wereszczyński.

2. Pierwsze czytanie wniosku posła Żuka Skarszewskiego w przedmiocie zmian w ustawie o ulgach podatkowych spowodowanych klęskami elementarnymi.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła Bobczyńskiego w przedmiocie wezwania c. k. Rządu, by się postarał o przeprowadzenie postanowień, aby żadna pretensya wynikająca z drobnej sprzedaży gorących napojów w gminach wiejskich nie mogła być dochodzoną sądownie.

4. Pierwsze czytanie wniosku posłów Madeyskiego, Stanisława Badeniego, Bobrzyńskiego i towarzyszy w sprawie reformy naczelnej władzy szkolnej krajowej.

5. Sprawozdanie komisji edukacyjnej z projektu Wydziału krajowego dotyczącego reformy ustawy o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych. Sprawozdawca p. Bobrzyński.

J. E. Marszałek oświadcza, iż gdyby prócz odczytanych powyżej przedmiotów wpłynęły jeszcze dalsze prace komisji, zarządzi dodatkowe zamieszczenie takowych na porządku dziennym następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 m. 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Jan Tarnowski w. r.

Sekretarze:

St. Badeni w. r.

Wł. Sapięha w. r.

Spis petycji

wnieionych po dzień 10. Grudnia 1887.

477. Wydział Rady powiatowej w Tarnowie, p. p. Rogoyskiego, z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Samborze w sprawie zakładania i utrzymywania powszechnych zakładów dla nieuleczalnie chorych.
478. Wydział Rady powiatowej w Kolbuszowie, p. p. Tyszkiewicza, z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Samborze w sprawie jak wyżej.
479. Wydział Rady powiatowej w Kamionce Strumiłowej, p. p. Stanisława Badeniego, z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Buczaczu w sprawie podwyższenia wynagrodzenia za dostarczone z urzędu podwody.
480. Wydział Rady powiatowej w Kolbuszowie, p. p. Tyszkiewicza, w sprawie jak wyżej.
481. Wydział Rady powiatowej w Samborze, p. p. Hausnera, z poparciem petycji Wydziału powiatowego w Horodence, w sprawie ściągania zaległości kas pożyczkowych gminnych w drodze egzekucji politycznej.
482. Gmina miasta Trembowli, p. p. Bolesława Rozwadowskiego, o bezprocentową pożyczkę na budowę koszar.
483. Gmina Kudryńce powiatu Borszczowskiego i obszary dworskie tamże, p. p. Borkowskiego, w sprawie ustanowienia w Kodryńcach posterunku c. k. żandarmeryi.
484. Gmina Pakoszówka powiatu Sanockiego, p. p. Słoneckiego, o odpisanie zwrotu kosztów szupasowania rodziny Romańczyków w kwocie 40 zł. 45 ct. a. w.
485. Ta sama, p. p. Słoneckiego, o subwencję na budowę nowego budynku szkolnego.
486. Gmina Kobylnica ruska powiatu Cieszanowskiego, p. p. Władysława Sapięgę, o zapomogę na dokończenie budynku szkolnego.
487. Radni i członkowie gminni w Łyścu, p. p. Strassera, o pozostawienie tej gminy nadal w okręgu Bohorodczańskiego c. k. Sądu powiatowego.
488. Gmina Zołotniki, Burkanów, Sokolniki, Chatki i Sokołów, powiatu Podhajeckiego, p. p. Syczyńskiego, o zmianę ustawy drogowej z 7. Lipca 1885.
489. Zwierzchność gminy Horodżowa, w powiecie Rawskim, p. p. Antoniewicza, w sprawie niedogodności co do tamtejszej szkoły.
490. Rada szkolna miejscowa wraz ze zwierzchnością gminną w Stynawie niżnej, powiatu Stryjskiego, p. p. Ohrymowicza, w sprawie podwyższenia płacy tamtejszego nauczyciela.
491. Rada szkolna miejscowa w Raciborowicach, p. p. Augustynowicza w sprawie jak wyżej.
492. Rada szkolna miejscowa w Majdanie, p. p. Tyszkiewicza, o podwyższenie płacy nauczycielom.
493. Rada szkolna miejscowa w Kolbuszowie, p. p. Tyszkiewicza, w sprawie jak wyżej.
494. Rada szkolna miejscowa w Niżankowicach, p. p. Waygarta, w sprawie jak wyżej.
495. Zarząd szkoły filialnej w Raciechowicach p. p. Płazińskiego, o przeistoczenie tamtejszej szkoły na etatową.
496. Grono nauczycieli szkoły ludowej w Tarnobrzegu, p. p. Stanisława Badeniego, o podwyższenie płac.

497. Józef Bielawski nauczyciel w Stynawie niższej, p. p. Ohrymowicza, o zapomogę.
498. Ten sam, p. p. Ohrymowicza, o wliczenie 5 lat 1 miesiąca i 25 dni do lat stałej służby nauczycielskiej.
499. Jan Sokalski nauczyciel w Olesku, p. p. Tadeusza Dzieduszyckiego, o zaliczkę na płacę.
500. Apolinary Staszewski, nauczyciel w Przemyśle, p. p. Romanowicza, o dodatek 50 zł. lub zapomogę.
501. Józef Kobosowicz, nauczyciel w Czarny pow. Ropeczyce, p. p. Tyszkiewicza, o przyznanie prawa do dodatków pięcioletnich.
502. Nauczycielki szkoły żeńskiej w Kołomyi, p. p. Kuczkowskiego, o podwyższenie płacy.
503. Michał Boratyński, nauczyciel w Wybranówce, p. p. Stanisł. Badeniego, o zapomogę.
504. Michał Wiszniewski, nauczyciel w Niżankowicach, p. p. Waygarta, o zapomogę.
505. Fabryka cykoryi (Fast Mayerhof et Wittmeyer) w Tarnowie, p. p. Rogoyskiego, o pożyczkę 25.000 zł. na cele fabryki.
506. Jan Michalik, właściciel fabryki narzędzi wiertniczych w Krośnie, p. p. Gorayskiego, o pożyczkę 3.000 zł.
507. Zarząd główny Towarzystwa „Kółek rolniczych“ we Lwowie, p. p. Augustynowicza, o subwencyę 4.000 zł.
508. Wydział czytelní polskiej akademików górniczych w Leoben, p. p. Romanowicza, o zapomogę.
509. Ten sam, p. p. Romanowicza, o utworzenie stałego stypendyum dla Polaków kształcących się w tamtejszej akademii górniczej.
510. Towarzystwo „Szkolna Pomoc“ we Lwowie, p. p. Kowalskiego, o subwencyę na rok 1888 w kwocie 300 zł.
511. Grzegorz Wrzeciono, redaktor „Szkolnej Czasopysi“, p. p. Ohrymowicza, o subwencyę 500 zł. na wydawnictwo.
512. Amalia Abendroth, p. p. Borkowskiego, o subwencyę na kształcenie córki Ireny w śpiewie.
513. Edmund Münzger, węg. król. mierniczy w Gyöngyös, p. p. Romanowicza, o wyjednanie u c. k. Rządu przeniesienia go do Galicyi.
514. Ks. Michał Soltys, kooperator gr. kat. z Królika ad Rymanów, p. p. Siczynskiego, o wyjednanie by go Konsystorz umieścił w spisie kandydatów na probostwo.
515. Henryk Hupezye, protokolista oddz. rachunk. Wydziału krajowego, p. p. Goldmanna, o zaliczkę na płacę.
516. Maryanna Zakrzewska, wdowa po byłym sekretarzu Wydziału krajowego, p. p. Łozińskiego, o dar z łaski.
517. Antonina Oźwadowa, opiekunka małoletniego sieroty po Oźwadzie Emilu, koncepciście Wydziału kraj., p. p. Stanisława Badeniego, o podwyższenie pensyi sierocińskiej.
518. Jan Galica i kilkudziesięciu innych włościan z Białego Dunajca, p. p. Pławickiego, o wydzielenie osady Małe-Ciche ze związku gminy Bukowina i przydzielenie do gminy Biały Dunajec.
519. Zwierzchność gminy Chyrów, p. p. Tyszkowskiego, o przyłączenie do c. k. Starostwa i Sądu w Dobromilu.
520. Nauczyciele z Mikuliniec, p. p. Korytowskiego, o podwyższenie pensyi.
521. Antoni Rybaczyk, kierownik szkoły ludowej w Mikulińcach, p. p. Korytowskiego, o subwencyę na zwiedzenie szkoły sokalskiej w celu studyowania nauki zręczności.
522. Ten sam, p. p. Korytowskiego, o policzenie 10-letniej służby wojskowej do lat służby nauczycielskiej.
523. Antoni Rybaczyk, kierownik szkoły ludowej w Mikulińcach, p. p. Korytowskiego, o podwyższenie płacy młodszym nauczycielom.